

ОДБРАНА СВЕТА ОТАЏБИНЕ ЈЕ ДУЖНОСТ

ВОЈНИК, ПОПУТ ДРЖАВНИКА, НОСИ ОРУЖЈЕ РАДИ ОДБРАНЕ ИСПРАВНЕ, НУЖНЕ И СВЕТЕ СТВАРИ: СТВАРИ СВОЈЕ ОТАЏБИНЕ, СВОЈЕ ДОМОВИНЕ. ОН БРАНИ СЛОБОДНИ ДУХОВНИ ЖИВОТ СВОГ НАРОДА НА ЗЕМЉИ: ЊЕГОВУ СЛОБОДНУ ВЕРУ, ЊЕГОВУ СТВАРАЛАЧКУ КУЛТУРУ, ЊЕГОВ РАД БЕЗ ПОТЧИЊАВАЊА, ЊЕГОВ ДОСТОЈАН ТРУДБЕНИЧКИ ЖИВОТ НА ЗЕМЉИ. ЗБОГ ТОГ ПОСЛО МУ СЕ ОРУЖЈЕ ДАЈЕ; ЗА ТАЈ ПОСЛО СЕ ОБУЧАВА, СТИЧЕ ДИСЦИПЛИНУ, ПРЕВЛАДАВА ТЕШКОЋЕ И ОПАСНОСТИ, ПОУЧАВА СЕ ДА ЖРТВУЈЕ СОПСТВЕНИ ЖИВОТ. И ТАКО ЈЕ У ЊЕГОВОМ ОРУЖЈУ ВЕК УПОСТАВЉЕН ЖИВОТНИ КОМПРОМИС. ЊЕГОВО ОРУЖЈЕ НИЈЕ ЈЕДИНИ, НЕГО ПОСЛЕДЊИ И КОНАЧНИ АРГУМЕНТ У НАЦИОНАЛНОЈ ОДБРАНИ.

О ХРИСТОЉУБИВОЈ ВОЈСКИ

Питају ме зашто се руска војска од давнина назива "христољубивом"? Зашто се Црква моли "за војску христољубиву"? Зар је Христос одобрио и благословио војнички позив? Зар он није поучавао љубави, него крви и убијању? Али, управо је рат заиста ствар крви, патњи, разарања и убијања и војнички посао је планирано припрема за проливање крви? Па каква је то збрка? Зар то није богохуљење? Зар није боље поштено признати рат за антихришћанску, али ипак нужну ствар – па војевати без Христа и макар против Христа – и не усклађивати оно што је неспојиво?

Онај ко овако поставља то питање је у праву, јер га поставља одважно и поштено и тражи поштен одговор. И ми на њега треба да одговоримо такође одважно и часно: не избегавајући, не умањујући, ништа не прикривајући и не ублажавајући животну трагедију. Али такво филозофско поштење од нас захтева да се одрекнемо рационалистичке површности и да се одважимо да у истраживању идемо до самог дна.

Не, не можемо да кажемо да је Христос "благословио ратовање"; али га Он никако и ничим није осудио у потпуности, као што је, на пример, осудио безосећајност душе, лицемерје или саблажњавање малених.

Не, Христос није поучавао суровости, крви и убијању. Он је поучавао управо љубави, а не крвопролићу. А рат је заиста ствар крви, патњи, разарања и убијања. И војнички посао заиста јесте припрема за рат.

РАТ ЈЕ НЕМИНОВНА И НУЖНА СТВАР

Да, рат је неминовна и нужна ствар (премда уопште не сваки рат и нипошто увек). Али постоје ратови који су духовно оправдани и морално нужни. Управо на такве ратове Црква мисли када се моли за војску христољубиву. А ратник, ако је он верујући хришћанин, не може да се од Христа одвоји ни у каквом послу и ни у ком тренутку свога живота. Па чак ни онда, када по војничкој дужности иде у рат или учествује у бици. И свога војничког звања он неће бити достојан док "ратује без Христа" или "на-супрот Христу", већ управо онда када се јасно и снажно буде сећао свога хришћанског звања и позвања.

Зашто? Утрните на трен дух Христов у човеку; сасвим, у потпуности, до краја. Да потпуно нестану љубав и милосрђе, племенитост и доброта. Да не буде осећаја сопствене духовне вредности, самосавладавања, чојства, дужности, дисциплине, покорности, преданости, части, верности. Да нестану све моралне норме и обзири, већ да остане само незасита, разупарена, крвожедна звер. Да ли је то ратник? Да ли такав човек заслужује да се назове војником? За шта је он способан? Како ће се показати? Шта ће чинити? – На крају великог рата руска војска је видела такве

људе на фронту, а земља је искусила и њихово појављивање у позадини. Или нам је памћење кратко и већ смо све заборавили? Да ли смо заборавили наше измучене, распете, нападене официре? Зар смо заборавили поворку наших официра код Корнилова који су ухапшени и одвођени у Бихов? Зар смо заборавили нашу грешну морнарицу, којом је командовао грешни Криленко? Заборавили смо убиство Духоњина? Заборавили смо грађански рат? – Али ако нисмо заборавили, онда морамо да схватимо да ће се и у будућности све неминовно тако завршити ако се Христов дух у човеку и у рату угаси. А ако то схватамо, како онда можемо да узимамо за озбиљно предлог да се "ратује без Христа" и "против Христа"? Црвени су ратовали против Христа. Црвени се буне и припремају светски покољ – против Христа. "Против Христа" значи бољшевички, ради бољшевизма, попут бољшевика.

Војник који ратује против Христа, то је Калуш; то је Бела Кун на Криму; то је Барселона; то су ЧЕКА И ГПУ; то су Славчев и Скоблин. И при томе, не у облику експреса и изузетака, већ у облику масовног дешавања, у облику система светског крвопролића. У старо доба, у Средњој Азији су победници драли кожу са леђа побеђених заробљеника и њоме су покривали зидине свога града. Цезар је у Галији поклао целе градове.

Зато ћемо једном за свагда прекинути сваки разговор о томе да руски православни војник може или треба да ратује "без Христа" или "против Христа".

Али, то је само негативни одговор. Дужни смо да дамо и позитивни.

ТРЕБА БИТИ САВРШЕН

Христов идеал је потпун и целовит – треба бити "савршен", као што је савршен Отац наш Небески. Да ли смо ми способни да одмах почнемо такав савршени живот? Не, свако од нас још читавог живота треба да се бори са грехом и да се прочишћује. Али, ако не можемо одмах да почнемо савршени живот, да ли то значи да нам је дозвољено да се распустимо у сваком погледу и да се препустимо греху? Не значи. Слаби и грешни, грчевито се држећи и падајући, поново се подижући у покајању и опет пропадајући, морамо се увек сећати Христа и волети Христа, сина Божијег, који је примио плот, саблазни, понижења и патњу, Који све победи и све спасе. Суштина хришћанина је у томе да је христољубив и да се опомиње Христа. На ма ком друштвеном положају се неко налазио и ма којим се корисним радом или неопходном дужношћу неко бавио. И сељак, и радник, и занатлија, и научник, и уметник, и чиновник, и војник. И реч "христољубиви ратник" не садржи у себи ништа више противречности од речи која повезује христољубље са неким другим занимањем.

Јер, у свим нашим звањима и занимањима ми смо неправедни; и све наше установе и институције имају позвање да у себе приме Христов дух и ниједна то не достиже. Читав наш живот је састављен од неминовних и нужних компромиса; он се састоји од њих; они га чине. Али при том не мислим на оне компромисе у којима човек због своје покварености самом себи "дозвољава" да греши и потом друге и себе уверава да је "његова савест пристала" на то. Не, мислим на оне компромисе на које нас присиљава сам живот и у којима је истинско христољубље природни спас. Ево примера.

Ја сам богати фабрикант за кога ради 3.000 радника. Да ли да се одрекнем богатства, продам фабрику, поделим новац сиротињи и препустим другим, нехристољубивим предузетницима да тлаче моје раднике или да останем фабрикант који се о својим радницима брине са истинским христољубљем? Али, ето, према Христовом закону, то ће бити компромис...

Трговац сам који се бави трговином у мојој земљи; али сам савестан и памтим јеванђеоске завете. Па шта да чиним: да примењујем законе тржишта и профита или да пожурим у сопствену пропаст и постанем просјак? Можда је боље да свој посао обављам христољубивог срца?

Ја сам полицијски службеник, поштен и верујући. Али, ето, Христос нигде није благословио полицијски посао... А тај посао

је тежак, често груб, понекад суров, увек спреман да искористи силу и принуду.

И ма ко да сам – сакупљач пореза, судија, капетан пароброда или земљорадник – сваки посао у животу има аспект земљског, реално нужног компромиса; и онај, ко се у то још није уверио, нека само послушне сведочанства своје живе хришћанске савести...

И ето, те компромисе треба прихватати и остваривати уз помоћ своје живе хришћанске савести, свог правог стваралачког христољубља. То христољубље се не може довести у склад са свакиим науом: не могуће је бити христољубиви разбојник, гусар, лупеж, трговац људима. Достојевски је упозоравао на то да љубав према Христу упркос свему може да постоји у срцу робијаша и пале жене (Соња Мармеладова). А наши противници би желели да докажу да војнички позив чини христољубље недоступним и непотребним. Православна црква тврди супротно. И у праву је.

Војник, попут државника, носи оружје ради одбране исправне, нужне и свете ствари: ствари своје отаџбине, своје домовине. Он брани слободни духовни живот свог народа на Земљи: његову слободну веру, његову стваралачку културу, његов рад без потчињавања, његов достојан трудбенички живот на Земљи. Због тог посла му се оружје даје; за тај посао се обучава, стиче дисциплину, превладава тешкоће и опасности, поучава се да жртвује сопствени живот. И тако је у његовом оружју већ успостављен животни компромис. Али управо тај компромис и чини за њега праву љубав према Христу нужном и обавезном. Његово оружје није једини, него последњи и коначни аргумент у националној одбрани. Тај аргумент мора да буде спреман; и армија га спрема. Тај аргумент је у томе да постоје људи који су способни да одбране живот и духовну вредност свог народа, који су способни да за то умру убијајући и убијају умирући.

НАЈВИША ЖРТВА

Баш у том умирању је самоодрицање и највиша жртва, достојна хришћанина. И ето зашто војник може и треба да буде христољубив.

У томе убијању постоје две стране. Једна је сурова и негативна. Њу хришћански војник не прихвата по сопственом хтењу и вољи, већ по реду послушности и службе. Друга је пожртвовна, јер он у боју не жртвује само свој живот, већ и, да тако кажемо, своју невиност за крв свог ближњег: он пролива туђу крв, можда крв невиног и доброг човека и мрље те крви не остају само на његовој одећи и на рукама његовим, него и у његовој души. И ето, ономе који за свој народ жртвује и свој живот и своје духовно напрезање и своју мирну савест, њему је права љубав према Христу потребна као можда ником другом; она му неће дати само пожртвованост у боју, него и витешки дух; не само молитвену утеху пред битку, него и покајничко очишћење душе после битке. Она ће му пружити духовни ослонац и оздрављење; а човеку је оно потребно утолико више, утолико насушније, утолико интензивније што је радикалнији и трагичнији компромис који ту постоји, а који он проживљава у свом животу.

Ето зашто православни војник мора да буде христољубив. Ето зашто се Црква моли за "војску христољубиву".

Војнички посао је тежак, жалостан и трагичан. Али је неопходан и служи доброј сврси. Његова средства су сурова и неправедна. Али управо стога дух коме су та средства поверена мора да буде снажан и непоколебљив у своме најискренијем христољубљу. ■

И. А. ИЉИН, *О христољубивој војсци*, Русија – Њујорк, 30. априла 1939. Превео с руског: Небојша Ковачевић

ВЕРСКИ ПРАЗНИЦИ

15. – 31. децембра

Православни

- 17. децембар – Света великомученица Варвара
- 18. децембар – Преподобни Сава Освећени; Свети Нектарије Битољски (Детињци)
- 19. децембар – **Свети Николај архиепископ аирликијски чудотворац – Никољдан**
- 20. децембар – Преподобни Григорије Горњачки
- 23. децембар – Свети Јован Деспот Српски
- 25. децембар – Преподобни Спиридон Чудотворац – Материце
- 26. децембар – Свети Гаврило и Никола Српски
- 30. децембар – Свети преподобномученици Ђакон Авакум и Игуман Пајсије

Римокатолички

- 25. децембар – **Рођење Исуса Христа – Божић**
- 26. децембар – Свети Стјепан, првомученик
- 27. децембар – Свети Иван, апостол и еванђелиста
- 30. децембар – Света Обитель
- 31. децембар – Силвестрово – Захвалница – Стара година

СВЕТИ НИКОЛА

Овај славни светитељ рођен је у граду Патари у Ликији као син јединаца богатих и угледних родитеља. Свој духовни живот започео је у манастиру Нови Сион код свог стрица, светог Николаја епископа патарског. По смрти родитеља, вођен чудесним небеским гласом, кренуо је у народ да шири веру, правду и милосрђе.

Убрзо после тога постао је архиепископ мирликијски, те је у време прогона хришћана, под царевима Диоклецијаном и Максимијаном, доспео у тамницу али је и тамо настављао своје проповеди.

Присуствовао је Првом васељенском сабору у Никеји. У борби за истину ту је ударио јеретика Арија због чега је одстрањен са Сабора и од архиепископске службе. Чудесним јављањем Господа Христа и Пресвете Богородице неколицини првих архиепископа, овај правдољубив светитељ враћен је на Сабор и у службу. Још за живота људи су га сматрали светитељем и призивали у помоћ у мукама и невољама, а он је самом својом појавом доносио утеху, тишину и добру вољу међу људе. У старости је кратко боловао и упокојио се 343. године. ■

БОЖИЋ

Један од највећих хришћанских празника Рођење Исуса Христа – Божић, по новом, грегоријанском, календару 25. децембра славе верници Римокатоличке, Англиканске цркве и бројних протестантских верских заједница. Истог дана Божић слави и велики део православног света, осим Јерусалимске патријаршије, Синајске архиепископије, Свете Горе, Руске и Српске православне цркве, који Божић славе такође 25. децембра, али по старом јулијанском календару, односно 7. јануара по новом календару. ■